

ДІЛО

Виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. по-
штової, ш. 504-060.
Канто пошт. ш. 143-322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Головний Редактор при-
ймає від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 "
Піврічно 30-00 "
Річно 60-00 "
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
в Америці 1 долар, фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
фр., Чехословаччині 30 ч. к.
— в усіх інших краях по
7-50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Приписує Америці нещастя Європи.

НЬ-Йорк, 29-го березня. (Вл. кор.) До Нью-Йорку приїхала в Європу Сара Вамбо, американська жінка, що від Ліги Націй була призначена до плебісцитної комісії в Сардинії. Вона висловила перед репортерами про положення в Європі так: "Життя дати, що Америка може втрутитися в європейські справи. Наші інстинкти тепер тісно пов'язані з європейськими і ніхто з нас не думає про можливість європейської війни, не допускає нейтральності Америки". В її словах теперішня важка атмосфера в

Європі витворилася через нещастя розбройної конференції. А нещастя ту треба приписати Америці тому, що вона не належить до Ліги Націй. Через нещастя Ліги Націй прийшли на Європу різні нещастя, як ось теперішнє положення. Спеціально винні в тому нещасті ті, що не допускають Злучених Держав у членів Ліги. А це є група сенаторів у Вашингтоні, що живуть іншою спохом і не розуміють духа часу — думав Сара Вамбо.

Каже, що Отто стане цісарем Австрії за 2 роки.

НЬ-Йорк, 27. березня. (Вл. кор.) Домініканець Висенті Донован, в толицькій проповіді, висловив, вернувшись до Європи, свою участь у міжнародній комісії для ревізії Конституції Домініканського чину. В розмові з газетарем він сказав, що Австрія стане монархією в недалекому часі, бо 75 відс. тамонього населення бажає собі постійного уряду, а таким

може бути лише монархістичний уряд. Претендент до австрійського престолу, Отто Габсбург має вигляди на сильну підтримку Франції, Великої Британії та Італії і займе престол до двох літ. — О. Донован високо цінить Муссоліні, зате критично ставиться до Гітлера. Каже, що німецьким релігійним чинам грозить виступлення з Німеччини колишньої хвилі за опір проти фашистів.

Литовський протест у Берліні.

Литовський посол у Берліні д-р Оулі передав своєму уряду у міністерстві закордонних справ протестом проти втручання Німеччини в внутрішні справи Литви. Литовський уряд каже, що німецька преса і радіо ведуть систематичну пропаганду проти Литви. Далі протестує проти демонстрацій перед литовським по-

сольством у Берліні і литовськими консулатами у Німеччині, які укладено негайно після присуду на мемельських німців у Ковні. Висновок згадує, що в Тілікті поліція перевела масові ревізії і арештування серед литовців німецьких громадян, яким теж побилювано вікна.

Перед важною нарадою британського кабінету.

ЛОНДОН, 8. 4. ПАТ. Мін. Іден мусить залишитися у ліжку. Лікарі ствердили ослаблення після вислідку перегорання. Після місячного відпочинку мін. Іден покине ліжку. Вчора відвідав мін. Ідена прем. Макдональд. Мін. Іден не буде на завтрашньому засіданні кабінету, завіт за нього від мін. Саймона. Від завтрашнього засідання відсутній дуже багато. Зазначив, що бри-

танський уряд вирішить дві справи: чи має далі посередничати між державами, чи прилучитися до союзників. Преса сподіється, що уряд стане на першій становищі. Від вислідку завтрашнього засідання кабінету залежить теж, чи Макдональд поїде до Страси. Однак тому, що мін. Іден не буде, дуже можливо, що прем. Макдональд таємно поїде з мін. Саймоном до Страси.

Фінансова афера у Брюсселі.

ПАРІЖ, 8. 4. ПАТ. Преса повідомляє з Брюсселя: Фінансовий відділ брюссельського прокурора урядово переглядаючи бізнес гіпотечної компанії, що багато позицій бізнесу дуже високі. Слідство виявило, що нема багато важ-

них документів. У доходах багато позицій було фальшивих. Виявилось, що гіпотечна паса давала за високі позиції. На призові прокуратора посади арештувала директора каси. Недобір сягав 20 мільонів франків.

Затіснювання приязни Японії з Манджу-Ко.

З вчорашнього приїзду до Токіо цісаря Манджу-Ко в Японії видав великий бенкет. Під час бенкету міждо сердечними словами привітав цесаря. Цесарь Кен-То заявив, що Манджу-Ко є частиною Японії і збереже завжди приязнь до Японії. Союз між Манджу-Ко і Японією є невіддільний та причиниться до відраження в світі Азії і в цілці світі. Столиця Японії виступає у морі світа. Почта андала

спеціальні марки. На всіх будинках і домах повісяють державні прапори і нациси. Часовики видають раз-у-раз надзвичайні видання. З цілого краю починяє до столиці хрб цікавих японців. Перед палатою, де замешкав цісар Манджу-Ко побитися некроглані маси народу. Триумфальні дукі привернені японськими і манджурськими державними прапорами.

Перед вирішним боєм з китайськими комуністами.

ПАРІЖ повідомляє з Гонг-Конгу: Марш Чан-Кай-Шек підготується до головного бою з китайськими комуністами в околицях Кван-Чунгу, районі Кван-Чунгу. Марш Чан-Кай-Шек

сподіється, що цей бій матиме вирішні значення. Його армія налічує 75,000 воїнів, комуністична армія 50,000 воїнів. У попередніх боях згинуло по обох боках тисячі воїнів.

Колірові війська в Ельзасі.

Французька військова влада постановила збільшити охорону східних кордонів Франції. До Ельзасу над швейцарський кордон вислали сильні відділи польових піхоти, артилерії і санітаріїв. "Високор Націоналістичний" повідомляє, що в Ельзасі в районі Гарт і в горішній частині долини в Ельзасі, куди залюбки виходили мешканці Ельзасу на прогулянку, розпочалося великий нметти. Це нметти кроків стоїть вартовий і кричить на залюбки батістом. Манджуні замість

батістів мають великі лондські воїни. Військові вантажні авта возять харчі і вугілля, заархівовані в околиці. Піоніри будують на горбах і захисних загнібках землянки захисти проти бомб і газу.

Майже ЗАДУРНО рештки полотна 50 сот., панамы 90 сот., в сипи 1:10, крепон 70 сот., веба 1:— та модні ковни на 40% дешевше
БЛАВАТИЙ БАЗАР — Львів, доімін ч. 12.

3 Новим Роком КООПЕРАТИВНИЙ БАНК „ДНІСТЕР“

Львів, Руська 20. видає знову
премійні ощадностеві книжечки
для яких призначені нагороди від 25 — 100
золотих. — Подробиці в окремих проспек-
тах, які на бажання Банк висилає безплатно.

Англо-московські переговори і московська небезпека.

Женева, 2. квітня 1935.

Європа вступає в нову, можливо вирішаль-
ну та в усякому разі дуже небезпечну стадію
свого політичного розвитку. Формально су-
часні політичні відносини між великими де-
жави Європи будуть означені у Страсі, але їх
обриси зазначились досить виразно вже тепер.

Коли лаконічність повідомлення сера Джо-
на Саймона про англо-німецькі переговори в
Берліні викликала деяке невдоволення у жур-
налістичних колах Женеві і подекуди взагалі
в Європі, то докладні комунікати про англо-
московські переговори в Москві не полишають
справді нічого до бажання.

Істотним в одному та другому комунікати
є ствердження, що між Лондоном та Берлі-
ном є поважні різниці в поглядах, та що між
Лондоном та Москвою існує згідність по-
глядів. Хоч це ствердження дуже загальне, а
проте досить цікаве. Однозгідність поглядів
між Лондоном та Москвою зводиться до то-
го, що в Лондоні деякі політичні кола вва-
жають поважні зміни в відносинах між велики-
ми державами в сучасний момент небезпечни-
ми для європейського миру, і тому небажани-
ми, а в Москві гадають, що час для рішучого
наступу на Європу в цілях що найменше рес-
тавзації старої Росії ще не прийшов, тому
вдають засадничий пацифізм.

Оскільки лорд Іден вірив пацифістичним
застереженням московських можновладців, чи
робив в Москві добру міну до злої гри, ствер-
дити цього не можна. У всякому разі станови-
ще його в розмовах зі Сталіном, Молотовим та
Літвіновим було незгладно, а відоміше больше-
вицьких олігархів, що співають гімн „Боже
бережи короля“, кузена якого вони збили без
суду, моглоб справді зворушити не лише лор-
да Ідена.

Щодо інших аргументів, якими вони пере-
конували представника Англії, то їх подає ба-
лакучий н. Радек у величезній статті в двох
числах „Ізвестій“. Основна теза цих аргументів
та, що Англії, якій загрожує не тільки Німеч-
чина, але і Японія, а при нагоді навіть Америка,
може урятувати лише приязнь СССР. Ціна за
це розмірно дуже невелика: „Для цього треба
лише, щоб Великобританія не перешкождала
(Пілар. „Ізв.“) тим народам, які шукають гаран-
тії проти війни в регіональних пактах взаємної
допомоги, що не виключають нікого. Для цього
треба лише, щоб Англія беручи сама участь
в подібних пактах, де вона безпосередньо за-
цікавлена, помагала творити обрч, що не до-
пускає зросту тенденцій розсадити мир. Ціна
Англії найкраще послужилаб своїм власним
інтересам“.

А що буде, коли Англія буде розуміти свої
інтереси іншим, як п. Радек, Сталін і Ко? Бу-
де це: „300 тон вибухових речовин може ски-
нути 150 бомбардних літаків за один рейд...“
„Від Німеччини відокремлює Англію лише від-
даль в 2 години“. Що віддаль від Англії до Ні-
меччини виносить також 2 год., та що Англія
мають боронити фр. й італ. літаки на осно-
ві повітряної конвенції. що це п. Радек мож-

Нині 8-15 веч. у Великій Театрі

XII. Концерт Львівськ. ФільгармоніїВалерій Бердєєв — Генрі Темінік
це два чільні прізвиська концерту.

Театр Різнородностей

Нині 7-30

„Подружжя метч“капітальна комедія призначена для жінок, яких
зраджують і для чоловіків, що зраджують
свої жінки.

чить. Але він має і інші погрози для Англії, хоч і менше страшні.

Війни на сході по його думці локалізувати не можна. „Цей схід, що тягнеться від Одри та Дунаю до Владивостока, охоплює вже два континенти. Колиб війна розпочалась на такому просторі, то вона рішала про долю Азії і Європи“. Перемога Японії, пророкує пан Радек, попровадить до захоплення нею Китаю, а це знов доведе би або до війни Америки та Англії проти Японії, або Англії та Японії проти Америки. „Відтягнення Англії та Америки на Далекий схід ізолювало б Францію та поширило б негайно війну на цілу Європу“, фантазує далі Радек. З тих його міркувань виходить, що він зовсім забув про п'яти пакту чотирьох великих держав Європи, не цілком чужий і деяким політичним колам Англії, що спершу мали намір запросити Німеччину на конференцію до Стреси. Можна думати, що і Японія поставилась би інакше до плану далекосхідного Льокарна та співробітництва з іншими великими державами в Китаю, колиб московські впливи там були виключені.

Таким чином булаб виключена й небезпека війни як в Азії так і в Європі. Булиб виключені й не уявлені, але дійсні небезпеки, що затрошують Англії з континенту. Найбільшою з них є сучасне панування большевицько-соціалістичного блоку у Франції та заходи його та інших прихильників Москви в Парижі викликати за всяку ціну збройний конфлікт з Німеччиною, щоб знищити в ній національний соціалізм.

Про зріст большевицьких впливів у Франції тише між іншим париский кореспондент „Журналь де Женев“, не дуже приязно настроєний супроти Німеччини. Він скаргиється, що учительський склад у Франції пересяканий большевицькою пропагандою і має дуже злий вплив на молодь, з якої рекрутується військо. Частина французької преси скаргиється також гірко на большевицьку „пацифістичну“ пропаганду у війську, зазначаючи, що це зовсім не відповідає засадам франко-совітської приязні та ослаблює французьке військо супроти Німеччини.

Немає найменшого сумніву, що московський уряд урочисто обіцяє припинити большевицьку пропаганду у Франції, як він обіцяє також Англії припинити пропаганду III. Інтернаціоналу в

Шангаю та Гонконгу. Але ту свою обіцянку большевики дотримують напевне на свій привичний спосіб. Адаже большевицько-соціалістичний блок у Франції це організація „маскрізь французька“ і від Москви „незалежна“. Вона теж вартна для московських можновладців більше, ніж усі паперові пакти, гарантії та умови з „буржуазними державами“ разом. Також і совітська частина Китаю в боротьбі проти Японії для Москви вартна більше, ніж усі умови про ненапад чи „обопільну підтримку“.

Поки існує справді німецька барера між Московщиною та Францією, московські агенти у Франції ніколи не виступлять отверто; але після воєнної поразки Німеччини, совітська республіка у Франції буде проголошена негайно. Тоді можуть дістати практичне значіння і теперішні обчислення пана Радєка, скільки тон вибухових матеріалів зможе кинути на Англію збольшевізована повітряна та й морська флота Франції.

Можна сподіватись, що англійські представники перебуваючи в Берліні та Варшаві довідалися докладно, чому сусіди СССР не мають найменшої охоти до пакту „обопільної підтримки“. Ці сусіди знають Москву краще ніж західні держави, відмежовані від неї Німеччиною. Вони мали нагоду до цього або зазнаючи довголітньої московської неволі, як Фінляндія та більша частина Польщі, або боронючись збройно проти московської навали, як Німеччина. Коли інші держави, як наприклад Литва чи Румунія, схиляються до думки про пакт з Москвою, то через те, що Литва має шастя не сусідувати безпосередньо з Совітами, а Румунія так само як Чехословаччина вірить, що не прийдеється пускати червону армію на свою територію.

Найпильнішим завданням сусідів московської в'язниці народів, особливо тих державних націй, що зазнали на власнім досвіді московської неволі, повинно бути співробітництво з поневоленими націями СССР. Ці колишні невольники Москви, тепер незалежні держави, повинні зрозуміти, що при тій катастрофі Європи, яку готує їй московський большевизм, буде поставлена на карту і їх державна самостійність. Гарантією безпеки східної Європи може бути лише визволення поневолених націй СССР.

М. Данько.

Росте Український Шпиталь!...РЕФЕРАТ ДИРЕКТОРА НАРОДНОЇ ЛІЧНИЦІ, Д-РА ТИТА БУРАЧИНСЬКОГО, НА ПРЕСОВІЙ
КОНФЕРЕНЦІ 7. Ц. М.

Реферат д-ра Тита Бурачинського, про який ми згадували вчора у короткій записці про пресову конференцію в Народній Лічниці, подаємо майже в цілості з огляду на його велику інформаційну вартість: в цифрах, призначеннях і даних заснований там той великий подвиг, яким безумовно є будова Українського Шпиталю, що знаходиться оце в останній стадії й вже поміч громадянства.

НАРОДИНИ ІДЕІ І ПОЧАТОК БУДОВИ ШПИТАЛЮ.

Товариство Народня Лічниця, засноване якраз тому 32 роки, головні заходами першого її директора д-ра Озаркевича і завдяки жертвенності Митрополита, що відступив для неї безкорисно реальність, спершу у посідання, а від 1926 р. на власність. З початку працювали в ній на половину чужі лікарі і наші, зчасом відсоток українських лікарів більшає, а у вересні 1934 р. перестав ординувати останній лікар неукраїнець д-р Лмдав. Тепер працюють тільки свої лікарі, числом 14.

Кілька літ до війни д-р Озаркевич підніс думку, що амбулаторійне лікування, яке було головною агендою Н. Л., не вистарчає і подав думку будови шпиталю, що мав би зчасом стати завязком клініки. На ту ціль записав був перед війною бл. п. о. Залуцький ок. 15.000 корон, що проте здевалюувалися в часі війни. Після смерті д-ра Озаркевича у 1916 р. став директо-

ром „Н. Л.“ д-р Дрималик, що помер з кінцем 1920 р. У часах повоєнної руїни годі було і думати про будову. Коли після смерті д-ра Дрималика перебрав директуру д-р І. Куровець, Н. Л. мала ще і зобов'язання. З ерою д-ра Курівця настали для Н. Л. інші часи: Він не лише зумів поставити ведення Н. Л. на високий рівень, але і підняв енергійну пропаганду будови шпиталю та разом і підготовчу акцію до неї.

4 НЕОБХІДНІ ЧИННИКИ.

До здійснення шпиталю треба кілька чинників: 1) Матеріалу хворих. 2) Лікарського і помічного персоналу. 3) Відповідного будинку, а 4) грошей.

1) Хворих маємо багато. У 1931 році було їх 11.194, які дістали 25.278 лікарських порад, у році 1932 було їх 10.011 та 25.050 порад, у 1933 р. 9.204 плюс 12.151 порад, у 1934 р. 10.355 плюс 16.393, разом 26.748 порад. Отже є з чого вибрати! По національності було українців 60 проц., поляків 30 проц., жидів 8 проц., інших (німці) 2 проц. Матеріал дуже багатий і багато буває цікавих випадків і для лікарської практики і для наукової обробки! І хоча українські лікарі перетяжені безкорисною працею в Нар. Лічниці, та іншою громадською діяльністю, то проте в лікарському Віснику появилася вже чимало розвідок на основі досвідів, зібраних на матеріялі, що їх подає порадий Н. Л., як д-ра Дурдела, д-ра Курівця, д-ра Парфанович, д-ра Подольського, д-ра Філяса і д-ра Т. Бурачинського.

КОГО ЛІКУЄ НАРОДНЯ ЛІЧНИЦЯ.

З яких кол рекрутуються хворі Н. Л.? Отже з якнайширших верств населення без різниці віри і національності. Добру одну п'яту частину творить шкільна молодь від передшкільної аж до високих шкіл. Для тих шкіл, що не мають забез-

печеної лікарської опіки, як школи У. П. Т., інші наші приватні школи, Духовна Академія і Торговельна Школа, Народня Лічниця є фактичною пораднею. Але з неї користають залюбки й учні та студенти державних шкіл. Н. Л. має обов'язок лікувати інвалідів У. Г. А. та вдови і воєнні сироти, яких лікує також безплатно: Тут робиться і менші операції, числом до кількадесяти річно, і тому, як бачимо зі звітів УКТОДІ, кошти лікування інвалідів не доходять до 1000 зол. річно (це тільки на ліки). Не треба думати, що питання лікування інвалідів це лише справа кількох літ. Адаже і нині бачимо ще тут і там сніг односторонь польських повстанців з 1863 р. На жаль, не всі випадки можна тут оперувати (приклади з останніх місяців).

До наших клієнтів належать всякого рода безробітні та особливою опікою тішається мистеці й артисти театрів, яким здебільша матеріально ведеться нині дуже погано і тому годі від них вимагати за лікування. Тут лікарі мають ту приємність, що можуть дати свій вислід пошани й адорації для мистецтва та бодай в частині заплатити мистцям борг, якого не хоче або не може сплатити їм наше громадянство. Якщо відчинено наші архіви, то можнаб найти там найзнаменитші імена без різниці пола і зв'язи.

ЛІКАРІ І ПОМІЧНИЙ ПЕРСОНАЛ.

Про другий чинник, тобто про лікарів, незручно лікарів багато говорити; скажу тільки, що бл. п. д-р Куровець мав деякий інтуїтивний дар пізнавати людей, а він був у доборі і своїх приятелів і співробітників дуже обережний. Його ідеєю було зібрати в Н. Л. штаб фахівців, щоб стояли на висоті і могли вести шпиталь, щоб він не боявся суперництва з чужими подібними установами.

З помічного персоналу маємо досі не багато, бо це полчене з коштами. Маємо гігієністку п. К. і сестру з чину Вікентія Павлюк. Ці сестри будуть і працювати у шпиталі, коли він буде готовий.

ЗБІРКА ФОНДІВ ТА КОШТИ БУДОВИ.

Побіч підготовчої акції присвятив був д-р Куровець багато праці на збірку фондів. Дякуючи зрозумінню його зусиль скажу, що у 1924 р. він перебрав директуру Н. Л., вона мала довги. Колиж він приступив до будови у 1930 на 31 рік, Н. Л. мала вже і реальність і в грошах кругло 14.000 доларів. У тім міститься і дар Митрополита Андрея в сумі 5.000 доларів і придбання реальності як його дар. Митрополит присвячував Н. Л. багато опіки, він же є її протектором. Тому не диво, що коли в 1930 р. зішлись представники львівських установ для пригадування над тим, якби то звеличати ювілей його 30-літнього перебування на митрополитському престолі, рішили однодушно, щоб таким живим пам'ятником ювілею став шпиталь Народної Лічниці ім. Митрополита Андрея. Заложено ювілейний комітет з еп. о. Бучком і през. В. Дешикевичем на чолі, який взяв у свої руки пропаганду і збіркову акцію.

Осіною 1930 р. почалася будова, що триває і досі. На будову видано досі 408.770 зол і 43 сот. На пропаганду (власні видання, листівки і т. д.) 16.584 зол і 29 сот. Разом досі 425.354 зол і 72 сот.

Як-же збиралося ті фонди? Н. Л. мала на початку будови 14.000 дол., себто 135.000 зол., з Америки пришло 5.500 дол., себто 50.000, збірка Ювіл. Комітету дала 150.000, Фундація „Арх. Ради Льв.“ 10.000 дол. — 70.000, це дає суму 405.00 зол.

На докінчення бракує нам ще ок. 60.000 зол., на уладження повне можна числити ок. 120.000. Отже на будову вийде кругло 500.000, а разом з уладженням весь кошт буде виносити 620.000 зол.

(Докінчення буде.)

Заворушення селян у Нормандії.

У багатьох місцевостях Нормандії дійшло до великих селянських заворушень у привою наслідних податків і масових податкових евакуацій. Тисячі селян зривали зі скарбових урядів таблиці з державними гербами, які описали демонстраційно спалювали прилюдно на площах. У кількох місцевостях дійшло до сутичок. Слабкі поліційні відділи були безсилні супроти мас. Відносина далі напружені.

Смерть 34 осіб від гурагану.

НЬЮ ЙОРК, 8. 4. ПАТ. Стаяти Алабама, Міссісіпі, Флориди і Техас навістив гураган, який спричинив великі школи. 34 особи загинуло, 100 осіб ранених.

ВСІ ДІТИ на селі і в місті читають:
„Світ Дитини“ і „Діточу Бібліотеку“

Щорічні передплати по 5 зол. висилати на адресу: Львів, вул. Зіморевича 3.

Відгуки нападу посла М. Бачинського.

ВІСЛОВИ СПІВЧУТТЯ ДЛЯ РЕД. І. КЕДРИНА.

Вістка про брутальний вуличний напад на 65 М. Бачинського на ред. І. Кедрина-Руд. викликала серед львівського українського громадянства загальне обурення. В редакції „Діла“ заявили впродовж дня цілий ряд емоційних громадян, що особисто висловили співчуття ред. І. Кедринові. Зокрема письменно надіслали з цього приводу свої вислови співчуття і редакції „Діла“ М. Бачинського Президія УНДО та Президія Організації Українців м. Львова.

У листі Президія УНДО до ред. І. Кедрина сказано м. і. таке: „З великою прикрістю довідаємося про вуличний напад на Вас Міхала Бачинського, посла й комісара Народного Дому.

Є це тим прикріший випадок, що Ви потерпіли за виконання Вами важкого громадського журналістичного обов'язку, маючи на увазі виключно громадське добро“.

Президія Організації Українців м. Львова, після гострого нап'ятування бандитської поведінки М. Бачинського, заявляє у своєму листі ось що:

„Вам, ВП. Пане Редакторе, що виступали в українській пресі в обороні нашого національного майна та отверто п'ятували руйніницьку господарку комісара Міхала Бачинського, висловлюємо отсим повну пошану, довіря та співчуття“.

Довіря Українській Парламентарній Репрезентації.

Вранці 3. квітня ц. р. у Оттоці на сходинах місцевого українського громадянства пос. д-р Я. Загайкевич аусував присутнім діяльність Української Парламентарної Репрезентації та УНДО. Основніше спинився над справою територіальної автономії для українських земель у Польщі, обговорив відому заяву голови УПР проф. Д-ра Лєвицького у соймі і становище українських послів підчас вирішування нової конституції в дні 23. березня ц. р. Прийняв ви-

слушали а великим зацікавленням виступав пос. д-р В. Загайкевич. Після того сен. О. Кисілевсько поділилася своїми враженнями про інтенсивну працю по наших селах і визнавала всіх до єдності. І хоч між присутніми були громадяни а різними політичними переконаннями, проте прийняв одностайно висловили довіря Українській Парламентарній Репрезентації і пос. д-рові В. Загайкевичеві, зокрема за їх дотеперішню діяльність.

Вияснення Головної Управи Р. Ш.

З огляду на те, що в одному львівському тижденьку появилася нотатка „Учителя“, що хвилює представлення і тенденційно навітлює зарядження Президія Головної Управи Р. Ш. в справі виповідження служби всім львівським учителям Р. Ш. і службовикам Управи Р. Ш., Президія Гол. Управи Р. Ш. подає отсе вияснення до відомі загалу громадянства:

Згідно зарядження Президія Головної Управи стоїть у зв'язку з ухваленням службової практики (службового договору), згідно з доповіддю Загального Зізду Р. Ш. з 24. квітня 1933 р., висловленим у його 21. резолюції. Це не має розв'язання дотеперішнього службового зв'язання і закінчення нового, при чому його мусить попередити формальне і своєчасне виповідження служби всім службовикам Р. Ш. Львові без огляду на літа їх служби.

До цього самого зарядження спонукали Президія Гол. Управи Р. Ш. ще й ухвала Гол. Упр. Р. Ш. з дня 7. жовтня 1931 р., як також ухвали Загального Зізду Р. Ш. з дня 25. грудня 1933 р., а саме уст. 1) і 2) 15. резолюції.

При цій нагоді Президія Гол. Управи Р. Ш. твердить, що помиляється „Учитель“, пишучи:

„...що не було випадку, щоб працівники Р. Ш. колинебудь з причин затугованих зобов'язань процесувалися зі своїми працедавцями“, тобто Рідною Школою. На жаль — такі працівники були і є і саме з цього приводу, що колишні провідні чинники Р. Ш. не завжди придержувалися строго законних формальностей при закінчуванні та розв'язуванні службових договорів. Рідна Школа в останніх роках у трьох випадках поносить з того титулу дуже прикрі наслідки.

Минається також з правдою „Учитель“, коли пише, що Гол. Управа „...не дала досі ані одного сотика (підчерк. „Учителя“) на Торговельну Школу у Львові“, бо згідно з правдою Гол. Управи дає Торговельній Школі не тільки свій льокаль, але й за її вчителів вже від ряду літ платить суспільне забезпечення і то дещо з тими пайками, що зобов'язані платити службовики особисто, а місячно воно дає поверх 200 зол.

ЗА ПРЕЗИДІЮ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ РІДНОЇ ШКОЛИ:

Ів. Галушинський вр. Д-р Мирон Коновалєць вр. голова. секретар.

— о —

О. ЛЕВИНСЬКИЙ.

Королева і чура.

У моєму житті ніщо замінити не діється. Час слухав оповідань моїх товаришів; трагедії і комедії їх життя-буття наповняють мене зрештою подивом. Від 26 літ я є службовиком однієї з наших найдавніших інституцій. Назву цієї давньої установи волю тут промовчати. Навіть до життя цих загальновідомих громадян до моєї душі, що може викликати в деякого сумнів або і презирство? Отже від 26 літ життя моє майже не змінилося, поза цим тільки провували старого Львова: Руську, Баятарську, Вірменську, куди щодня відлазав разів тогучу брук. Задляки дивлячись на ор, змушували будувати цієї діяльності міста думати, що моє життя, як і їхнє, надто скоро, ніж безрадівно а безнадійно, вичерпується. У мене, як у багатьох, без баньки і тини, насуплені чуби мого директора, або печена гуска на столі, або червоні пані Марти, куди щодня виходжу на роботу, виростають до важливих життєвих подій. Являюся один або білет до театру, це ті пригоди, що значать віддалі року і по-своєму прихід старості і смерті.

Тим нече пригода, що про неї хочу тут згадати, розрослася на тлі мого одиомітного життя, до надто великих розмірів. Почалося це років тому десять. Сьогодні п'ятидесяти років мені, а значить, тоді не мав я ще сорока літ.

Одного вечора вернувся я, як звичайно, старими львівськими сровулками до моєї хати. Була ніч і я а правдивою насолодою думав про те, що тільки кімнати, про скромну домашню вечеру, спокійну якутуру продовження. Самі старопарубочі звички, що їх додержався досі. Я мав на

третьому поверсі старої а обичиханої кам'яниці. Треба було пройти підвіря, щоб добути до прив'язаних і сумрачних сходів. Я пройшов їх цього вечора, як завжди, оповібно відміряючи кроками, зачинив за собою двері кімнати і зараз забрався до „примуса“ і тарелів. Потім зестелив серветку з край стола і став смикувати явищу і гарячий чай. „Язке зимаю тем, на дворі, і як приємно у затишній хаті“, думав я. З очима вжертими у замерзлі вікна хати, спровада сьорбав я смачний, гарячий чай.

Оповідний хід моїх думок прорвав несмітливий стук у двері. Жив я самітно, відвідний другів рідко водилися у моєму рівномірному, ніби механізм годинника, житті. Трохи невідомо підійшов я до дверей. Це була мала Міла, дівчинка з праліні. Стрілою прохочувалася вона біля мене і поклала на стіл пачку з білзми. Я перерахував усе до п'яти, написав поспілку, заплетив. Коли вручав Мілі гроші, закримітив, як тремтить вона на всьому тілі. Мовчки вказав я їй місце біля печі, вліз у сльняну чаю і подав їй. Водила по хаті своїми великими, переділючими очима, а я, водночас складав білзи до шафи. Педантерія була завжди однією з моїх найглибше закорієних звичок. Поєкладати все, зачинив я шафу і поклав ключик у кишеню.

— Зимило? — винув я знехоти.

Стада овергібно перечити головою, хоч тремтіла не покидала її. Потім, знехотя, поставила склянку поруч себе на підлогу, згорнула у хустину решту білзи, і заки я вистиг оглянутися, шаргнула, неспроможна, крізь двері.

„Дурна, мала Міла, — подумав я, — дика вона, як циганка“.

Але ще не встиг я додумати мою думку до кінця, коли почув як щось б'єхнуло на сходах і ошпарив опією правило мої вуха голосне ридання

З відчитової салі.

Заходом „Т-ва письменників і журналістів“. Д-р А. Ластовецький: „ЧИ ПОДОРОЖ НА МІСЯЦЬ МОЖЛИВА?“ 7. ц. м. салі „Бесіди“.

Прелегент-фізик вибрав собі цікаву тему, що й досі залишилась у нашій уяві а молодечих літ, коли ми читали Жюль-Верневу, фантазію про подорож до місяця. Незвичайний розвиток техніки та фізичних наук дає привід до нерідких у пресі новинок, що ось-такі-то вчені чи техніки поважно займаються проблемою подорожі до місяця, будують відповідні ракети, щоб туди дістатися, тощо. На основі таких ідей побудовані теж і різні фантастичні повісті.

Д-р А. Ластовецький звернув увагу на першу найбільшу перешкоду у „місячній мандрівці“ — гравітаційне ділення землі. Уелс порадив собі у повісті „Перші люди на місяці“ просто так, що герой повісті придумує субстанцію, яка звільняє людей від притягання. Сталеву куля обложена цим „жворитом“ могла полетіти на місяць. Подібний спосіб придумав і німецький письменник Лявці у повісті „На двох планетах“, де мешканці на Марсі зміють виторювати такі поля, де гравітація не ділає. Сучасна фізика вважає усунення гравітації утопією.

Зрештою усунення гравітації спричинило би інші труднощі. Тіло викинене зі землі зі швидкістю коло 12 км. на секунду ніколи вже на землю не вернулось би. При цьому ця швидкість удесятеро більша від наших найшвидших стрілен (звізять віддалений від землі на 400.000 км.). Якби техніка вже здійснила такі дуже швидкі стрільня, то люди, які сиділи би в них, не могли би витримати розгону. Проф. Рипін ствердив, що миші можуть витримати максимум прискорення 58 м. на секунду, птахи 39 м.; а люди ще менше. Надзвичайне прискорення вистріленого стрільня не могло би тривати довше, як кілька секунд, щоб люди у стрільні не змерли. Дуло гармати, яка висцьзала би стрільню на місяць мусіло би бути довге на 7200 км., щоб змінити швидкість набою з зера на

литини. Проходом випував я у двері. Кілька ступнів понижче моєї хати лежала у сутінку Міла і верещала, що в неї було сил.

— Тихо! — пробував я заспокоювати її, — ти сильно вдарилася?

Я підвів її на ноги. Затихла так скоро, як почала, як звичайно діти. Позбирала розсипане на сходах білзи і кинулася мов куля вниз.

— Поволі! — кликав я її вслід. Із першого поверку блиснули ще у мій бік її розумні очі щезли.

„Не мусіла сильно вдаритися“ — вирішив я і вже хотів повернути до кімнати, коли нараз відкрив у відсутності сходів, щось біле, шматок паперу, здається, що валилося біля моїх ніг. Я підніс це і поклав у кишеню. „Певне збубила Міла, подумав я, але тепер уже не докичуся її“ Аж у хаті глечу я на найдавший предмет. Це був лист або точніше, записка аложена у тіверо. На хребті написана була адреса, ще її підписана:

„Д-р П. Лєвицький,
до власних рук.“

„Майже це, лист писаний до мене? — дивувалася я, — Міла забула передати його мені? Забудьмо мала!“

Почерк був мені невідомий. Увагалі рідко відбирав я листи, доколи від родичів і то дуже рівномірно. „Чи би прачка доводилася якоїсь обурливої підписки?“

Повільно розгорнув я таємничу записку. Зміст був короткий, ліпідарний:

„Заїдть, будь ласка, у суботу на маскараду до Народного Дому. Чекатиму Вас в 10¹⁵ год. ночі на кінці поршої галерії.“

До побачення,
Матильда“.

(Далі буде.)

12 км. відбулась дуже поволі. Герої Вернової повісті та повісті Жулавського „На срібній гальобі“ повинні би згинуть у стрімкі зароз та ки на самім початку лету.

Деякі вчені працюють над ракетами, які рухаючи на відповідні вибухові гази моглиб силою власної шкороности відірватись від землі. Одне технічне не має ще нині відповідного матеріалу на саму ракету ні відповідних матеріалів. Ракета з масою одної тонни мусіла би забрати вибухових матеріалів на 550 тонн.

Прегарно описана подорож ракетою на місяць у німця Гайля „Вистріл у всесвіт“. Нема тут ніяких неточностей з наукового погляду,

тільки, що автор приймає вибухові матеріали ще досі невідкриті.

Насуваються ще питання: як кермувати вистріленою ракетою і як поладнати температуру в ній. Бажаний напрям можна би досягнути т. зв. напрямними вистрілами, температура залежала би від тепляних промінів, що походять від сонця та землі і на це є рада. Із усіх даних можемо зробити висновок, що людство не скоро ще вибереться на місяць і може минуть ще століття, заки розвиток техніки дозволить на таку далеку прогулю.

Дуже цікавий відчит совісно підготовлений зібрав чимало слухачів.

Порозуміння у православній російській церкві в Америці.

НЮ ЙОРК, 29. березня. (Вл. кор.) Газета „Новое Русское Слово“ приносить допис з Дітроїту про конференцію російських православних єпископів, що там відбулась 25-го березня. На конференції єп. Адам Филиповський, що називає себе „Карпаторусским“, згодився приступити до спільної російської митрополії в Америці і за це йому віддали східну частину Пенсильвенії під юрисдикцію. Лишили також йому його імя „Кар-

паторусскій“ та в додатку ще принадали архієпископом.

Єп. Адам Филиповський знавний із своєї праці для перетягання галицьких гр. кат. церков на російське православ'я ще в передвоєнних часах. Після війни він попав у велику біду, бо православні церкви порозумілися. Щойно тепер, коли рос. православ'я наново береться до наступу, Филиповський підносить голову.

„Доброго мають солтиса“.

(ІЗ СУДОВОЇ САЛІ В ГОРОДКУ.)

Дня 5. IV. в городській суді у Городку відбулась розправа проти Йосифа Райни, команданта „Стшельца“ і нововибраного солтиса села Суховоля, городецького повіту. В тому селі від ряду літ незнані люди вчиняють різні бешкети, вибивають вікна в публичних домах, як школа і громадський уряд, а в останніх часах хтось розкинув коло місцевої кооперативи письма протидержавного змісту. По кожнім таким випадку мешканці того села бували арештовані на підставі конфіденціальних доносів особи, про котру ніколи не довідалися. А в 1930 р. по пам'ятних подіях мешканці Суховолі мусіли оплачувати дуже довгий час нічних вартівників, двох місцевих латинників Йосифа Райну й Івана Шаргута.

Щойно тепер довідалися суховольці від

Івана Шаргута цікавих річей. Він та його жінка Марія зізнали обоє в суді на згаданій розправі, що Йосиф Райна в осени 1930 р. сам намовляв їх, щоб разом з ним написали на місцевій школі різні підбурюючі слова, щоби в той спосіб спрямувати підозріння на українців, котрі будуть знов арештовані і через те влада зарядить давший обов'язок удержування варті. Лиш тому, що Шаргут і його жінка на це не згодились, не міг Райна здійснити свого наміру.

Тепер відповідав Райна за намову до проступку зі статті 147. к. к. Однак суд по переведенні доказів постановив предложити акти прокураторові у Львові з огляду на можливість застосування в данім випадку амністійного закону з 1932 р.

Українське життя у Кракові.

Загальний образ. — Праця по українських товариствах і студентство. — Серед студентських злиднів.

Про життя краківських українців у нас мало знають. Тому постараюся бодай у загальному його представити.

Живе у Кракові чимало українських родин. Є тут: професори університету, урядовці, підурядовці, робітники та студентство. Всі вони в чужому середовищі творять наче одну родину. Є тут такі, що забувають і звільна відстають від цієї родини, є теж і такі, що вже зовсім про неї забули, хоч ще не так давно — були великими „патріотами“.

Загал гуртується у різних установах, як от: „Просвіта“, „Рідна Школа“, Т-во Охорони Воєнних Могил, Відродження, Союз Українок та в церковних братствах. Студенти є членами чи не всіх тих установ. Найбільшим об'єднуючим студентським товариством є „Українська Студ. Громада“ — товариство самопомогове. Краків винятково вибивається зпоміж інших середовищ тим, що студентство і громадянство взаімно себе підпомагають і зі собою співпрацюють. Нема тут, на щастя, і таких міжусобиць та непорозумінь, як по інших місцевостях між одними та другими.

Пригляньмося тепер дещо ближче праці по громадянських та студентських товариствах в останніх часах. Візьмімо наперед Т-во „Українська Студ. Громада“. На жаль, нема тут тепер того життя, як минулими роками. Склалося на це багато причин. Наслідком відомих минулорічних подій у Кракові Виділ Студ. Громади здекомплетований і припинений університетською владою по винятковій днині. Є надія, що по Великодніх святах справа Студ. Громади буде поладжена. До того всього причинився ще й дуже малий приплив студіюючої молоді у високі школи в Кракові (від 1930 р. найменший приплив у цьому році).

Українське студентство, не маючи змоги працювати в своєму Т-ві „Українська Студ. Громада“, зосереджує всю працю по таких установах, як: „Просвіта“, „Рідна Школа“, „Відродження“ й ін. Ось декілька образців із цієї праці за останній час. І так: 3. II. п. р. відіграли старанням аматорського гуртка комедію „Тітка“.

17. II. студентство святкувало роковини Крут. 24. II. відбулися звичайні загальні збори філії Т-ва „Просвіта“ при великій участі громадянства та студентства. Старанням Кружка „Рідної Школи“ в Кракові відбулися 3. березня ширші сходили батьків із рефератами студ. Т. Сташка та п. М. Зарічного. На сходинах порушено такі справи: дитячі садки та користь із них, батьківські кружки по школах, справа опіки над доростом. Дня 3. березня студ. Шкременко виголосив в університеті цікавий реферат „На теми української літератури“. Цьогож дня вечором аматорський гурток відіграв комедію „Змійка“. Студенти Академії Мистецтв заснували при філії Т-ва „Просвіта“ мистецький гурток, що об'єднує всіх студентів мистців. Дня 17. березня відсвятковано величаво Шевченкові роковини, про що вже було в „Ділі“. Дня 24. березня студ. Т. Сташко виголосив у салі Т-ва „Просвіта“ незвичайно актуальний реферат: „Література та життя“ (Взаїмовідносини). Дня 31. березня діти рідношкільних курсів улаштували Шевченківський концерт. Годиться на цьому місці згадати, що Кружок „Рідної Школи“ у Кракові заснував дитячий садок, що вже почав свою діяльність. З ініціативи Т-ва „Просвіта“ основано комітет допомоги для незаможних українців, що в цьому напрямі проводить живу діяльність. Великим признанням тішиться церковний хор, зложений зі студентів і громадян, що тепер є під умілим проводом студ. Р. Солтикевича.

Пригляньмося тепер ще дещо студентським гараздам у Кракові. Відома річ, що українське студентство — за малими хіба винятками — тяжко бідує. Минулими роками „Українська Студ. Громада“ завжди спішила з матеріальною помічю найбільш потребуєчим. Цьогож року кожний зданий був на власні сили, не могучи рахувати на якунебудь, хочби й найменшу, підмогу Студ. Громади, тому, що наслідком здекомплетування Виділу діяльність Громади була сильно обмежена й не мала ніякої субвенції з Ягйлонського університету.

Цей рік сильно дався занаки студентству Кракову. Місцеве громадянство, маючи доклад-

НАЗУСТРІЧ

Ціна 50 сот.

Львів, Ринок 10. II. п.

Домагайтесь зразкових безплатних чисел!

но ці „блага“ та злидні, незавидні будні студентського життя, спішило йому все з помічю в кожній потребі та в міру своєї спроможности. Краківському громадянству належить за це певне признання.

Т. С-ко.

ВИБОРИ В КРАЮ.

ВИСЛІД ВОЛОСНИХ ВИБОРІВ У МОСТИСЬКОМУ ПОВІТІ.

Волость Гусаків: 8 українців, 12 поляків. Управа польська.

Волость Пнікут: 8 українців, 12 поляків. Українці: заступник війта і 2 лавники.

Волость Мостиська: 6 українців, 14 поляків. Управа польська.

Волость Малнів: 10 українців, 10 поляків. Українці: заступник війта і 3 лавники.

Волость Дитятичі: 9 українців, 11 поляків. Українці: війт і 2 лавники.

Волость Судова Вишня: 10 українців, 10 поляків. Українець 1 лавник.

Офіційний комунікат про вибори в Данцігу.

ДАНЦІГ, 8. 4. ПАТ. Офіційні підсумки виборів зперед год. 2 пополудні такі: Управнених до голосування 237.016 виборців, голосувало 236.733 управнених, між ними 13.482 приїзжих. Важних голосів 234.956, неважних 1.777. Націонал-соціалісти здобули 139.043 голосів, соціалісти 38.015, комуністи 7.990, католики (центр) 31.525, німецькі націоналісти 9.691, колишні комбатанти 382, поляки 8.310.

БЕРЛІН, 8. 4. ПАТ. Німецька преса пише про велику перемогу націонал-соціалістичної партії при виборах до сенату в Данцігу.

„Фелькшер Беобахтер“ пише, що соціалістам удалося змобілізувати рештки прихильників завдяки завзятій агітації. Данціг є пригожим ґрунтом для кожної демагогії в приводу важкої господарської скрути і нерозумних постанов статуту.

„Монтаг“ пише: Вибори до сенату доказали, що Данціг душею і тілом належить до Німеччини.

Арештували кореспондента англійських часописів.

ДАНЦІГ, 8. IV. ПАТ. Нині вночі арештували в Данцігу варшавського кореспондента англійських часописів „Манчестер Гардіан“, „Нью Кроніклз“ та інших — Йоселя Данґа. У справі арештованого кореспондента інтерв'ював генеральний комісар у Польщі мін. Пале в данцігськїм сенаті в Бетхера, який обіцяв розглянути справу.

Маніфестація 10 тисяч студентів.

ТОКІО, 8. IV. ПАТ. Цісар Манґу-Ко Канґ-Те прийняв нині делегацію японського уряду під проводом прем. Окада. В делегації взяли участь вищі японські достояники. 10 тисяч японських студентів маніфестували нині на вулицях столиці у честь цісара Канґ-Те.

Приємна та цікава лектура

це збірка оповідань

ВАСИЛЯ СОФРОНОВА

ЛИПНЕВА ОТРУТА

Ціна: 1.40 зол., з пересилкою 1.70 зол. Замовляти в Адміністрації „Лілл“ Ринок 10.

Найбільша і тому
найдешевша україн-
ська кооперативна

ДРУКАРНЯ "ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі
твори, брошури, афіші та всілякі
інші друки. — Ціни дуже низькі.
Адреса Львів, Ринок 10.

З природи й техніки.

90-ЛІТТЯ НАРОДИН РЕНТГЕНА.

Вільгельм Конрад Рентген уродився 27. березня 1845. у містечку Леннен у Нідерланді як син багатих родичів: матері голландки та батька німця, фабриканта сукна. Кілька років після народження Вільгельма його родичі перенесли до Апелдору у Голландії, де мешкали їхні рідні. Там ходив Рентген до народної школи та до гімназії, якої не скінчив. Причиною виключення його з гімназії було те, що захопив одного свого товариша, доброго рисувальника, до написання у класі карикатури недовільного вчителя. Після цього інциденту Рентген ходив до технічної школи в Апелдорді. Довідавшись від одного швейцарця, що заступу на циріхську політехніку не треба гімназійної maturи, молодий Рентген переселився до Ціріху і вступив на відділ будови машин. Однак не був пильним студентом, волюбив відвідати по циріхським озерах та драпатися на великий шпиль Ітлі. Одного разу злетів з цієї гори під час виходу на неї та лежав кілька годин у непритомній довшій час, як припадково віднайшли його і зavezли до шпиталю. З великим трудом одержав вкінці Рентген диплом інженіра будови машин.

Тут у Ціріху познайомився Рентген з одним німецьким емігрантом, бувшим студентом, фізиком, який відчинив реставрацію цiproти міського театру. У цій "Зеленій скляниці" пізнав Рентген уперше другу дочку Людвіга Берто, з якої залюбився. У другій книжці пізнав також обідню проф. фізики Кундта, що прийшов до Ціріху на місце славного Клявзіуса. Кундт запропонував йому з місяця працювати в його фізичному інституті. Рентген прийняв цю пропозицію і від цього моменту працював уже тільки для фізики. Вкороті зробив докторат Кундта і коли Кундт переселився до Вірцбургу, взяв Рентгена зі собою, як асистента. Фізичні праці Рентгена з того часу зробили велике враження на фізиків незвичайно блискучою апаратурою та дуже прецизійними методами.

Як асистент оженився Рентген з Бертою Кундт. Однак у Вірцбургу не міг ніяким ро-дом одержати доцентури тому, що баварські правила вимагали від кожного будучого доцента гімназійної maturи. Щойно коли Кундт дістав на новий німецький університет у Штрасбургу, вибачився там Рентгена без maturи. З цього моменту розпочинається наукова кар'єра Рентгена. В Штрасбурзі закликали Рентгена на посаду професора фізики у рідній академії в Гогенгейм біля Штутгарту, звідтам знов на надзвичайного професора до Штрасбурга, а відтак на звичайного професора до Гісен, де він працював найбільше.

У Гісені відкрив Рентген електричний "рентгенівський струм". За це відкриття покликали його на університетську катедру в Утрехті, од-нак він відмовився, в прийняв катедру у Вірцбургу. І саме тут відкрив він 1895 р. промінь X, названий відтак промінням Рентгена. Цим відкриттям поставив себе Рентген між найславніших фізиків свого часу і перший одержав нагороду Нобеля.

Помер Рентген 10. лютого 1923 у Мінхені. Причиною смерті було... недостатнє відживлювання. Тіло Рентгена спалили згідно з його останньою волею, а урну з попелом примістили біля урни з попелом його жінки в Гісен.

ЩО ТАКЕ УЛЬТРАЗВУКИ?

Дуже важко витворити дуже високі, а одночасно достатньо голосні звуки звичайним способом напр. при допомозі камертону, свиставки або струни. Зате можна електричною мето-дою викликати дрогання грубих плиток з дуже штвигного матеріалу напр. кришталю кварцу. Частота цих дрогань себто висота тону є не-звичайно високою. Можемо собі її пояснити тим, що під час деформації плитки кришталю повста-ють у цій плитці величезні еластичні сили, які знов надають частинам плитки їх первісне по-ложення. Таким робом професор Р. В. Вуд одержав дрогання частоти 300 тисяч на секунду; сьогодні реалізують навіть ще більші частоти. Розуміється, що цих тонів почути не можна то-му, що більшість людей перестає чути тони, як-що частота їх дрогань є більша від 17 тисяч на секунду, що відповідає шестій октаві над серед-нім "Ц". Ці акустичні хвилі незвичайної частоти (бо кількості тисяч на секунду) викликають дуже цікаві наслідки.

Хоч пересування дрогаючих частинок течі або й цілого тіла, яким переходить така хвиля, не більші від одної сотисичної сантиметра, все-таки ці дрогаючі рухи відбуваються з такою великою швидкістю, що енергія хвилі є дуже велика. Внаслідок цього деякі прикмети хвилястого ру-ху виявляються тут доволі виразно. І так напр. при допомозі цих ультразвукових хвиль можемо показати тиск звуків тоді, коли вказати його в випадку звичайних звуків, напр. галасу, дуже важко. Однак, якщо положимо на дні начиння з олією плоско дрогаючу кварцову плитку так, щоб ультразвукові хвилі переходили коіз о-лії до гори, тоді тиск цих звуків піднесе на по-верхні течі стовп течі висоти 7 і пів сантиметра, а над цим стовпом здійметься фонтанчик олії-них кропель. Цей тиск ультразвуку може аде-ржати на собі плитку ваги 150 грамів. Цю велику енергію ультразвукових хвиль можемо показати ще й так: Якщо до згаданого начиння з олі-єю зануримо тонку скляну паличку, якої другий кінець держимо в пальцях, тоді внаслідок дуже частих дрогань кварцової плитки на дні начин-ня та дуже частих дрогань зануреної скляної па-лички ця остання своїм тертям випалить на скі-рі нашого пальця маленький різчик. Так само занурений в олію своїм грубим кінцем металевий прут може випалити своїм тонким кінцем малий отвір у куснику дерева.

Незвичайно інтересні біологічні ділення цих ультразвукових хвиль (довжина їх рівна сотиним частям сантиметра тоді, коли звичай-на звукова хвиля має довжину кількох центи-метрів до кільканадцяти метрів). Отже ці уль-тразвукові хвилі абивають, розходяться крізь воду, маленькі рибки і жаби. Тоді такі хвилі перемішують зміст живих клітин та розрива-ють на кусні малі нізкі організми. Так само тільця крові тріскають у воді, яку потрясають ці ультразвукові хвилі.

ПЛИВАЮЧІ ОСТРОВИ У НЮІОРСЬКІЙ ПРИСТАНІ.

У Нью Йорку будуть саме тепер новий рік "діври", а саме: два плаваючі острови для гі-дрооплянів. Це дві плаваючі рами довжини 27 метрів, ширини 17 метрів та ваги приблизно 170 тон. Кожна рама складається з двох великих, сталевих плаваючих обрізків (танків), на по-трих покладено сталеву конструкцію. Вони є під-ставою для дерев'яного покладу. По середині де-ревяного покладу приміщений великий оборот-ний кружок, якого промір рівний 13,5 метрам.

Завданням цього оборотного кружка є пере-нести гідроплянів із зануреної у воду частини ра-ми на горішню частину рами. Саме причаю-вання гідроплянів буде відбуватися таким робом, що гідропляні причалять наперед до тої частини рухомого кружка, що занурена у воді (ціла ра-ма не лежить повсю, а лиш дещо похилена до води); відтак підносять занурену частину рами дещо вгору, випливаючи з танків згущеним по-вітрям дещо води так, щоб рама летила зов-сім повсю над водою. Щойно тоді обертають кружком і гідропляні знаходяться уже на сухій горішній частині рами.

ДЕЩО З ВОЄННОГО ЛЕТУНСТВА.

Швидкість бомбових літаків рівнялася у 1918. р. 160 кілометрам на годину. Луч їх ділання мав тоді 300 кілометрів. Вони могли піднести 300 кілограмів бомб на висоту 6.500 метрів. Сьо-годні швидкість бомбовиків рівня 300 км. на год., їхній луч ділання має сьогодні 2.000 кіломет-рів, при чім можуть вони летіти на 8000 метрів високо з 2.000 кілограмими бомб. Найновіші американські бомбовики можуть летіти зі швид-кістю 305 км. на год. на висоті 2.000 метрів з ва-жачем 3650 кг. бомб, причім їх луч ділання рів-ний 2400 кілометрів. Цей сам літак зменшує на висоті 3500 метрів свою швидкість на 277 км. на годину. Як гідропляні робить він тільки 265 км. на год. Під час причаювання може він зменшити свою швидкість до 90 км. на год.

А. Л.

Ревеляції з нашого минулого

п. н.

Сторінки з мого життя

Д-ра ЕВГЕНА ОЛЕСНИЦЬКОГО

можна дістати у Видавничій Спільці "Діло".
Ціна зол. 1-90, порто 30 сот.

Ген. Людендорф найбільшим ВОЖДОМ.

БЕРЛІН, 8. IV. ПАТ. Канцлер видав при-каз, щоб у вівторок 9. березня ц. р. у 70-ро-ковини уродин ген. Людендорфа публичні бу-динки прикрашено державними прапорами. При-каз згадує про почування глибокої вдячності німецького народу, який пам'ятає безсмертне діло свого найбільшого вождя зі світової війни.

Вкрали дипломатичні документи.

Льондонські часописи повідомляють, що я-понський делегат на міжнародній конференції в Лондоні, як приїхав до Сеулу в Кореї, ствердив, що вкрали йому документи, які торкалися нарад. Здогадуються, що документи вкрали агенти дер-жави, сусідньої з Японією.

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ,
ЩО ОГОВОЛЮЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ
ПРЕСІ.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Зл. Держави згодилися посередничати в мирній полаті збройного конфлікту за Грал Чакю.

— У Лондоні перебував від тавиля пред-ставник Гітлера, буши. міністер закор. справ Кільман, щоб протиділати новому нагові. Пере-говорював м. ін. з Ллойдом Джорджем.

Присилайте передплату!

— Рікні вістки. За половину березня число безробітних упало на 4000 менше. — Іранський президент Де Валера відмовився прийняти запрошення на ювілейні свята англійського короля з нагоди його 25-літ. панування. — Грецький уряд видав наказ, щоб усі антисемітські організації розв'язати. — У Катеринославі один друкар знайшов спосіб виробляти газети кліші із заліза, зовсім не гірші від цинкових. — Повільно занедужав відомий кіновий артист Адольф Маняку. — Скінчив самогубством у 59 р. життя американський видавець Віліям Філд. колишній адміністратор „Шікаго Трібюн“. — Безробіття у Франції поволі зменшується; за один тиждень стало 8290 безробітних менше. — Студенти у Страсбурзі почали страйк на знак протесту проти чужих лікарів у Франції.

